

trängde sig fram till Gadzjjev tänkte hon varken på sin familj eller på de pengar som hon hade kunnat få av de människor som uppmunt-
rat henne till att ta det här steget.

Det hon såg framför sig var den döende Alichan, hur man griper tag i hennes hår och pressar in hennes huvud i hans heta blod. En skymf som bara kan vedergällas med fiendens blod. En sorg som är omöjlig att glömma. Sorgen över den älskade som man så snabbt som möj-
ligt vill återförenas med.

Ajza var en viljestark människa som det slog gnistor om. Hon häm-
nades sin mördade man, sin nedtrampade kärlek, sitt förstörda liv –
och hon hämnades på sin plågoande.

Hennes handling fascinerar mig, liksom den fascinerar hela Tje-
tjenien, där hon blivit en hjältinna.

Ja, hon hade kunnat försöka att komma över sin smärta och börja
om från noll. Hon hade kunnat gifta om sig – i livet har man ju alltid
möjligheten att finna sig i det som sker, att vända blad och glömma
det förgångna.

Slutligen hade hon även kunnat skära upp handlederna och dö i
tysthet. Men hon valde en annan väg. Tand för tand. Utan att tveka
slöt hon klämmorna som hon dolt i klänningens veck, medveten om
att hon sekunden senare skulle förvandlas till en hög av bränt kött.

Men de andra flickorna... För dem var det annorlunda. De flick-
orna dog för ingenting. För en tom idé. För Allah som ingen har sett.
Man hade proppat deras huvuden fulla med religiöst nonsens och
lärt dem att hata fienden. Det förekom också att de – kamikazekvin-
norna – inte såg någon annan utväg än att med sprängämnen kring
kroppen ångestfullt invänta att någon skulle utlösa sprängmekanis-
men *åt dem*.

Och vet ni vem som utlöste den?

Deras pojkvänner.

Terrorattentatet mot polisstationen i Staropromyslovskijdistriktet
följde ett liknande scenario. Det skulle utföras av 16-åriga Zarema
Inarkajeva, som överlevde som genom ett under.

ZAREMA INARKAJEVA

»Jag älskade honom, och han sände mig i döden.«

Det är eftermiddag, vid tretiden. En bil med två män och en ung
kvinna cirkulerar i närheten av distriktets polisstation.

»Helvete också, han har inte kommit än.«

Drygt en timme senare.

»Där är han, äntligen!«

Den unge mannen vänder sig om mot flickan.

»Hur går det för dig?«

»Jag är rädd.«

»Lugna dig. Gör det bara, du är ju modig. Jag vet att du klarar det,
gör det bara!«

Han öppnar bildörren, ger flickan en tung väska. Under tiden tar
den andre mannen fram en videokamera.

»Du måste bära väskan under axeln, förstår du? Jag kommer att
iaktta dig, så kom inte på idén att ställa ifrån dig väskan!«

»Sjamil, Sjamil...« Flickan är nära att börja gråta. Det är något
märkligt med hennes ögon.

»Äh, lägg av nu. Gå.«

Och flickan går lydigt mot polisstationen. Hon går in genom por-
ten, upp för trappan och söker efter Zaurbek Amranovs kontor. När
hon – äntligen – inte syns från gatan längre ställer hon snabbt ner
väskan på golvet och blir stående. Hon vet inte vart hon ska ta vägen.
Om hon går tillbaka dödar de henne, det vet hon. Om hon överläm-
nar sig åt polisen vet hon inte vem som kommer att döda henne –
polisen eller de egna. Ska hon spränga sig själv? Men...

I korridoren på stationen hörs en öronbedövande detonation, eld
och rök, en kvinnas skrik.

»Uppdraget utfört«, säger mannen i bilen, som med fjärrstyrning
just har utlöst bomben i flickans väska.

Han skrattar belåtet och stänger av kameran. Ännu vet han inte
att flickan har överlevt, eftersom hon ställde ifrån sig väskan. Han
vet inte heller att hans fiende, mannen han ville döda med hjälp av
en levande bomb, fortfarande är vid liv – flickan gick inte in på hans

kontor. Sprängsatsen om 17 kg trotyl detonerade inte som den skulle, annars hade polisstationen sprängts i småbitar och av flickan hade det inte funnits någonting kvar. Och ingen hade fått reda på någonting.

Men 16-åriga Zarema överlevde. Man opererade henne i höften, plockade bort en massa splinter. Hon var skadad, men huvudsaken var att hon levde. Och började berätta.

När jag fick tag på henne och övertalade henne till ett möte, hade det redan gått fyra månader sedan den dagen då hon skulle sprängas i småbitar.

»Allt började långt dessförinnan«, berättade Zarema, »när Sjamil Garibekov uppvaktade mig. Han log alltid åt mig och sade att jag var så vacker. Och sedan, i december, gick jag en dag längs gatan och plötsligt stannade en bil, hans kompisar hoppade ut och knuffade in mig i bilen. Jag hann inte ens fatta vad som hände.

Vad jag tänkte? Tja, jag tänkte att nu har jag blivit bortförd, alltså måste jag gifta mig. Det händer ju ofta hos oss, sådan är seden. Men jag började ändå gråta, för allt kom så oväntat.

Sedan förde man mig till en lägenhet någonstans, där bodde det tre andra flickor. Det gjorde mig rädd. Flickorna var vänliga mot mig, men de verkade ändå vara mycket olyckliga. De hette Asia, Aset och Elvira.

Jag försökte förklara för Sjamil att jag inte ville gifta mig, att man måste informera min mor, att jag inte hade någonting med mig. Sedan gav man mig att äta och jag somnade in. Jag tror att de hade blandat i något i maten, för det började snurra i huvudet, mina armar och ben blev tunga och jag somnade trots att jag inte hade varit trött ögonblicket innan.

När jag vaknade var mina kläder redan där. De hade åkt hem till mig, berättat att jag skulle gifta mig och min mor hade gett dem allt.

Jag frågade: 'När får jag träffa mamma?'

Sjamil svarade: 'Aldrig, glöm din mamma, nu är du med oss.'

Jag satt där och grät, flickorna försökte lugna mig.

På kvällen kom Sjamil till mig och han låg med mig. Som om jag vore hans hustru. När jag grät skrek hans folk åt mig. Och sedan blan-

dade de allt oftare i något i maten, gav mig tabletter av något slag som man blev lugn av. Allt blev likgiltigt för en. Jag insåg att jag aldrig skulle komma därifrån. Flickorna lät mig inte gå ut, de bevakade mig, trots att de själva var olyckliga. En av männen var nästan alltid där. Sedan började jag laga mat åt de fyra männen som bodde i lägenheten, tvätta deras kläder.

Först tvättade jag åt dem, sedan började de ligga med mig allihop. De sade så här: 'Han är min bror och i dag skänker jag dig åt honom.' Tror du att man frågade eller övertalade mig? Han kom in i rummet, slog mig i ansiktet, kastade mig på sängen – och så var det med det.

Jag märkte att det pågick något illavarslande med flickorna. Man låste in dem i ett annat rum och försökte övertala dem till något. De vägrade och skrek. De sade att de aldrig skulle göra det.

Jag teg. Då var det åtminstone ingen som slog mig. Jag var ofta sömnig och matt, de gav mig helt säkert någonting. Jag brydde mig inte längre om vad som hände. Männen hade alltid många vapen – automatkarbiner, revolverar, granater. Min Sjamil arbetade som polis, därför slog mig aldrig tanken att han kunde vara wahhabit. Först senare gav han mig böcker att läsa – wahhabitiska böcker. I min närvaro sade de inte något – antingen hämtade de bara sina vapen eller pratade om helt andra saker.

Asia och Aset var hustrur till de andra männen i lägenheten. De grät allt oftare, men till mig sade de ingenting. En dag gav Sjamil mig 'som gåva' till sin chef Chalid Sedajev. Nästa morgon talade Chalid med Sjamil om mig. Sedan kom Sjamil in till mig, stängde dörren bakom sig och sade att han hade ett viktigt uppdrag åt mig: Jag skulle överlämna en väska åt en av hans kollegor. Jag begrep genast att det var något som inte stämde. Jag sade: 'Varför ger du den inte själv till honom?'

'Nej', sade han, 'ingen får se mig, hur kan jag då ge honom väskan?'
'Är det något särskilt i den?'

'Det angår dig inte. Du ska helt enkelt gå in på hans kontor och säga att man har bett dig att överlämna den till honom. Det är allt.'

'Och varför gråter de andra flickorna på sitt rum? Har du bett dem också att gå dit med väskan?'

Han blev fruktansvärt arg. Han sade att den 5 februari måste jag göra det. Jag svarade att jag inte tänkte överlämna någonting till någon. Han skrattade hånfullt och sade: 'Du ska göra det, du kommer inte undan.'

I det ögonblicket tänkte jag: 'Jag sticker.' Men sedan tänkte jag – vart ska jag ta vägen? Hemma skulle de hitta mig direkt och döda mig. Så vart skulle jag kunna fly?

Bara några dagar före den 5 februari körde de mig till marknaden för att jag skulle handla. När jag kom tillbaka var flickorna borta. Jag fick genast en känsla av att någonting hade hänt. Jag gick runt i lägenheten med en fruktansvärd ångest! Jag frågade Sjamil: 'Vart har flickorna tagit vägen?' Han sade: 'De har rest bort, för en längre tid.' Men jag visste ju att de inte hade planerat att resa någonstans, det hade de inte sagt ett ord om till mig, så tysta och förgråtna som de varit på morgonen.

Jag mådde så dåligt. Jag lagade mat och grät. Männen förstod uppenbarligen att jag började bli mycket upprörd och gav mig tabletter – 'något lugnande', som de sade.

De följande dagarna var mardrömslika. Det kändes som om jag gick och sov. Jag hade en fruktansvärd huvudvärk. Jag hade ju varit förälskad i Sjamil, han uppvaktade mig och jag trodde att det var på riktigt.

Men den dagen – den 5 februari, en måndag – var slutet nära för mig. Varje människa har en födelsedag, då hon vet att man kommer att fira henne. På samma sätt kände jag till min dödsdag.

Redan från morgonen väntade vi på den man som jag skulle ge väskan till. Han var inte på sin arbetsplats. Sjamil blev nervös och svor. Vi körde runt i stan och jag bad till Allah att han inte skulle dyka upp. Det var ju de sista timmarna i mitt liv. Jag hade förstått att det var något konstigt i väskan, den var ju så tung. Nu insåg jag varför de hade videofilmade mig tidigare och bett mig säga något. Något om Allah. Jag var varken död eller levande. Ingenstans kunde jag fly. Döden väntade på mig överallt. Det enda jag kunde göra var att ställa ifrån mig väskan när jag kom in på polisstationen och långsamt gå därifrån, för att så få människor som möjligt skulle dö.

Jag gick och tänkte: Nu! Nu då! Kommer det att göra ont eller inte? Och vad kommer det att bli kvar av mig? Vem ska begrava mig? Eller kommer jag inte att få någon begravning – som en mördare? Mamma, så hemskt! Medan jag fortfarande funderade exploderade väskan. Sjamil hade utlöst sprängladdningen från bilen.

Det var oväsen överallt. Skrik, rök, smärta i benet, blodet som sprutade ut ur mig. Men jag levde! Polismännen förstod genast att man skulle döda mig på sjukhuset om jag fördes dit. Jag skrek och försökte förklara mig. Man kallade dit läkare. Och jag blev opererad där, på polisstationen.

Sedan överförde man mig under bevakning till inrikesministeriet, utrymde ett rum åt mig, ställde in en säng, och här bor jag nu sedan fyra månader. Nyligen berättade man för mig att Chalid – han som beordrade Sjamil att sända mig – har trampat på en mina. Och sedan fann man även flickorna – uppsprättade med en kniv och stympade. En chef på inrikesministeriet berättade att de hade dumpats i Tjornoretje, i gytjtjan invid en soptipp i Staropromyslovskijdistriktet. Det hade hänt mig också, om jag hade vägrat att ta väskan. De ger en inga alternativ och ingen frågar: 'Vill du dö och döda andra? Vad har man för val? Det finns bara död vart man än ser.«

När vi tog avsked av varandra frågade Zarema förstulet: »Kan jag få ringa dig ibland? Jag mår så dåligt, och har inga vänner.« Jag blev överraskad, men skrev mitt telefonnummer på en lapp.

Sedan dess har det gått ett år och hon ringer mig ofta och skriver till mig. Ärligt talat, det är jobbigt att prata med henne. Ja, vad har vi gemensamt?

Jag vet att hon flyttade till sin moster i Astrachan sedan inrikesministeriet hade släppt henne. Modern ville inte ta tillbaka henne – »du har bringat skam över hela vår släkt«. I byn utanför Astrachan stod hon inte ut särskilt länge – långtråkigt, fanns inget att göra, allt var främmande.

Hon reste till Chasavjurt – en stad i Dagestan, men på gränsen till Tjetjenien. Hon fick jobb på ett kafé vid motorvägen, som ett slags servitris.

Hon ringde en dag: »Julia, jag är så rädd! I går kom det män i kamouflagekläder och letade efter mig, så jag gömde mig i skafferiet. De vill säkert döda mig.«

Jag skrek: »Zarema, vad gör du över huvud taget i Chasavjurt! Åk därifrån, till Astrachan, vart som helst!« (Medan Zarema fortfarande satt isolerad under förundersökningen erbjöd hennes »fästman« 3 000 dollar åt vakten för att han skulle föra ut henne på gården så att han kunde skjuta henne. Trots allt är Zarema så länge hon lever ett ögonvittne som känner gänget utan och innan och utgör därför ett hot mot männens säkerhet. Och poliserna själva kallade henne »hynda« i min närvaro, eftersom hon velat ha ihjäl så många människor. Kort sagt, det finns de som vill se Zarema död.)

Två veckor senare ringde hon igen: »Julia, vet du vem det var som ledde de där kamouflageklädda typerna till mig? Mamma. De letade efter mig och hon berättade var jag befinner mig. Så här sade hon: 'Döda henne äntligen och låt vår familj vara i fred.'«

Hon grät. Hon har ingen far. Han – en ryss, för övrigt – dödades redan i början av Tjetjenienkriget. Modern har gift om sig, fött ännu ett barn och börjat ett »nytt« liv. Grönögda Zarema är bara en black om foten.

Sedan började Zarema ringa mitt i natten.

»Hej, du sov väl inte?«

»Jo«, erkände jag.

»Inte jag. Jag mår så dåligt, Julia, jag är så ensam«, och i luren hörs ett berusat mansskräk i bakgrunden.

Varje gång ringde hon från olika nummer, alltid på natten och alltid hördes skrattande män i rummet.

Zarema hade blivit prostituerad. Jag erkänner att jag redan då, i juni 2002, anade hur det hela kunde sluta. Hon satt där framför mig – iögonfallande vacker, med runda kurvor, i full blom. En kvinna som förlorat sin oskuld och redan visste hur det var att »ligga med alla«.

Teveintervjuerna är som plötsliga blixtar i Zaremas gråa liv. Efter terrorattentat i Moskva uppfattar journalisterna det som sin plikt att intervju Inarkajeva i egenskap av kamikazekvinnan som överlevde. Och då förvandlas Zarema intill oigenkännlighet. På en videospel-

ning som jag fick av mina kollegor vid Ren-TV var det inte den Zarema jag kände som satt där, utan en främling. En snygg, ung, kraftigt sminkad tjej med kortklippt hår. En djup stämma. En blodisande historia. Zarema berättade hur hon kidnappades av wahhabiter, hur de förnedrade henne, matade henne med droger, hur de tvingade henne att ta väskan, hur de gjorde henne till en shahid.

Hon ringde igen för en månad sedan.

»Julia, jag är rädd. Jag har polisen efter mig, de plockar in mig hela tiden.«

»Varför då, Zarema?«

»Jag vet inte«, svarade hon både irriterat och förtvivlat. »Alla vill ha något av mig. Jävla skitstövlar...«

»Har du någonstans att bo?«

»Jag bor på kafét. Jag sover i skafferiet. Man ger mig att äta. Det är lönen för mitt arbete.«

»Vad lever du av?«

Tystnad.

»Ja, det är så jag lever...«

Jag vet. Och jag vet att vackra Zarema faller allt djupare för varje dag. Men vad kan jag göra? Hur kan jag hejda hennes fall?

»Jag älskade honom, och han sände mig i döden. Men vad händer nu? Vad ska jag tro på? Vad väntar mig? Döden har jag både bakom och framför mig, vart jag än ser«, grät hon i telefonluren.

Vad som förvånar mig mest? Att Zarema inte befann sig bland shahiderna vid Nord-Ost. En av cheferna vid milisen i Groznyj var inne på samma spår när jag talade med honom.

»Där hade hon passat in! Det hade varit lätt för dem att plocka upp henne och göra henne till en självmordsterrorist. Hon är inte särskilt begåvad, lättmanipulerad, och hennes liv är redan förstört. Det är sådana de värvar.«

»Vet du att hon prostituerar sig?« frågade jag.

»Det är klart. Efter den skammen kunde man inte vänta sig något annat. Ska jag säga vad det kommer att bli av henne? Folk från jamaat kommer att hitta henne, hon får bli någons hustru och ett par

månader senare sänder man henne i döden. Och hon kommer att gå! Det är hundra procent säkert, jag lovar. För då är hon gift med någon, en del av gemenskapen där man respekterar henne – och det är det ju ingen som har gjort. Och då går hon – återigen under påverkan av tabletter, återigen skräckslagen – men hon går, för att inte göra dem besvikna, de som tror på henne som människa.«

Jag skriver ner dessa rader i min anteckningsbok och tänker: Så blir det nog. Hennes liv var förstört redan vid 17 års ålder, ett offer för övergrepp och skändningar. Av livet väntar hon sig bara döden – man kommer inte att lämna henne i fred. Senaste gången talade hon med darrig röst i telefonen.

En flicka med röda naglar. Och tom blick. En bomb tickar inom henne: självutplåningsmekanismen har redan startat. Var befinner hon sig när jag skriver det här? Jag måste ringa henne. Som en storsyster ringer jag, lägger på luren och andas ut: Hon lever ännu.